

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*
THE COMPETENCY OF THE 21st CENTURY SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER KHONKAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ไพโรจน์ ยิ่งยืน¹, จิรวัดน์ วรณโรจน์²
Pairoj Yingyuen¹, Jirawat Waroonroj²
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ^{1,2}
Northeastern University, Thailand.^{1,2}
Email : sodsai.2010@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 436 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 103 คน และครูผู้สอน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1. สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน ด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

คำสำคัญ : 1. สมรรถนะผู้บริหาร 2. ผู้บริหารสถานศึกษา 3. ศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the competency of the 21st century school administrators 2) to compare the competency of the 21st century school administrators under KhonKaen Primary Educational Service Area office 1. The sample group of this study consisted of 103 school administrators and 333 teachers of schools under KhonKaen Primary Educational Service Area Office 1, with the total number of 436 people. The research instrument used questionnaire. The statistics used to analyze data comprised percentage, frequency, mean, standard deviation and t-test.

The research results were found: 1. The competency of the 21st century school administrators under KhonKaen Primary Educational Service Area Office 1 was found that, in overall, it was rated at a high level, when considering in each aspect, it was found that morality and ethics were rated at the highest level, while usage of technology information and digital was rated at the lowest level. 2. The results of comparison of competency of the 21st century school administrators classified by position as the school administrator and teacher were found that, in overall and each aspect, there was significant difference at .01 level.

Keywords : 1. Competency of Administrators 2. School Administrators 3. The 21st Century

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์และยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุขนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาไทยได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) โรงเรียนถือเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารจัดการโรงเรียน ดังที่ ธีระ รุญเจริญ (2557) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อน

การปฏิรูปการศึกษา และกำหนดทิศทางความสำเร็จของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษาและเป็นผู้นำวิชาชีพทางการศึกษาที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม ตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี จึงจะนำไปสู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ดังนั้นสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงจากผลที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โลกข้อมูลข่าวสารภาวะการแข่งขันที่ไร้พรมแดน ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและภาวะที่มีทรัพยากรจำกัด ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการกระตุ้นบุคลากรในองค์กร มีทักษะทางการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานภายใต้ภาวะการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ผู้นำถือว่าเป็นบุคคลากรหลักที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้ดี ซึ่งมีคำถามคุณลักษณะของผู้นำเช่นไรที่จะเหมาะกับสถานการณ์ในยุคของการเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูปนี้ เพื่อจะได้มีการเตรียมผู้บริหารหรือสร้างผู้บริหารรุ่นใหม่ให้มีลักษณะเหมาะสมกับยุคปฏิรูปทั้งในปัจจุบันและอนาคต (เทียน ทองแก้ว, 2545) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษานักวิชาการหลายท่าน มีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพผู้บริหารในยุคศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559)

ปัจจุบันโรงเรียนหลายแห่งคุณภาพทางการศึกษายังต้องได้รับการพัฒนาในหลายด้านๆ จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต1 เฉลี่ย 5กลุ่มสาระค่าเฉลี่ยรวมปีการศึกษา 2558 อยู่ที่ 44.48 ปีการศึกษา 2559 อยู่ที่ 42.72 เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2559 ลดลง 2.14 ปีการศึกษา 2561 เทียบกับปีการศึกษา 2560 ผลการสอบโอเน็ตของโรงเรียนขนาดเล็กในรายวิชาภาษาไทย ลดลง 2.81 รายวิชาภาษาอังกฤษ ลดลง 7.21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1, 2562) ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. รอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา จำนวน 156 โรงเรียนพบว่าผ่านการรับรอง 107 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 68.59 และไม่ผ่านการรับรอง 49 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 31.41 จากสภาพปัญหาดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต1 ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านการจัดการศึกษาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง กระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะการบริหาร ให้สอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการ

ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560-2579 ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารไว้ว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีภาวะผู้นำ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถทั้งด้านบริหารวิชาการตามมาตรฐานสมรรถนะ และมาตรฐานตำแหน่ง บริหารอย่างมี หลักธรรมาภิบาล ซึ่งผู้บริหารที่ดีนั้นต้องสามารถบริหารจัดการสถานศึกษานั้นๆ ให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในโลกของการแข่งขัน ผู้บริหารสถานศึกษาสมัยใหม่ต้องมีการปรับตัวและพัฒนาสมรรถนะในศตวรรษที่ 21

จากความเป็นมาความสำคัญและปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยในฐานะครูใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จึงมีความสนใจในการศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยมุ่งหวังว่าจะได้ข้อสนเทศอันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

3. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบถึงสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

3.2 ได้ทราบถึงความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีสถานภาพแตกต่างกันที่มีต่อสมรรถนะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2563 จำนวน 156 โรง จำนวน 1,981 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 611 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,370 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ปีการศึกษา 2563 ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดย

คำนวณจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่มที่ .05 ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 103 คน ครูผู้สอนจำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ และตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตรฐานแนวคิดของลิเคิร์ท 5 ระดับ และผ่านการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item - Objective Congruence : IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการทดลองใช้กับครูในสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คนเพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.929 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและขั้นตอนเป็นลำดับดังนี้ โดยจัดทำหนังสือเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยจากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดโดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง พร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ หลังจากได้รับแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ใช้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบมาตราประมาณค่า นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) วิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามเพศและตำแหน่งหน้าที่ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแปลผลและลำดับของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ระดับสมรรถนะ	ลำดับที่
1. สมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.46	0.67	มาก	2
2. สมรรถนะการทำงานเป็นทีม	4.39	0.74	มาก	3
3. สมรรถนะคุณธรรมและจริยธรรม	4.47	0.68	มาก	1
4. สมรรถนะการมีวิสัยทัศน์	4.34	0.75	มาก	5
5. สมรรถนะการสื่อสารและการจูงใจ	4.36	0.73	มาก	4
6. สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล	4.22	0.64	มาก	6
รวม	4.37	0.65	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.37$, S.D.=0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับสมรรถนะสูงสุด คือ สมรรถนะคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.68) รองลงมา คือ สมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.67) ส่วนด้านที่มีระดับสมรรถนะต่ำสุด คือ สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.64)

5.2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ตำแหน่งหน้าที่				t	p-value
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. สมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.57	0.58	4.40	0.70	3.170	0.002**
2. สมรรถนะการทำงานเป็นทีม	4.54	0.62	4.32	0.78	3.756	0.000**

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ตำแหน่งหน้าที่				t	p-value
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
3. สมรรถนะคุณธรรมและจริยธรรม	4.60	0.56	4.41	0.71	3.454	0.001**
4. สมรรถนะการมีวิสัยทัศน์	4.49	0.65	4.28	0.78	3.377	0.001**
5. สมรรถนะการสื่อสารและการจูงใจ	4.48	0.63	4.30	0.76	2.974	0.003**
6. สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล	4.38	0.59	4.16	0.66	4.048	0.000**
รวม	4.51	0.55	4.31	0.68	3.793	0.000**

**ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลจากการศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านต่างๆ ผู้บริหารในยุคของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทการเป็นผู้นำยุคใหม่ ต้องมีความเป็นผู้นำและมีสมรรถนะในทุกด้าน ถึงจะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้และปัจจุบันเทคโนโลยีได้มีส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคลากรทั้งภายในภายนอกได้สะดวก รวดเร็วขึ้นเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับความต้องการในยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลงของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริฉัตร ข่อซิด (2559) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นลพรรณ ศรีสุข (2558) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และดิจิทัล

6.1.1 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้อื่น มีบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้อื่นปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ในการทำงาน ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ทั้งในและนอกสถานที่ทำงาน ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ตลอดจนดำรงตนและปฏิบัติตนอย่างที่ดีถูกต้องเหมาะสมมีอุดมการณ์ในการปฏิบัติงาน ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรมให้บุคลากรและบุคคลภายนอกยอมรับสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ ไชยเสนา (2550) ได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนฝักอาศีพรกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร พบว่า ในด้านคุณธรรมจริยธรรม มีระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัย ภักดีประยูรวงศ์ (2556) ได้ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 พบว่า สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม

6.1.2 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับน้อยที่สุดในกลุ่มแต่มีระดับสมรรถนะในระดับมาก อาจเนื่องมาจากเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาให้ศึกษาเรียนรู้ตลอดเวลา ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัดได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารและครูผู้สอนเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ เพื่อมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาและเรียนการสอน จึงทำให้ผู้บริหารมีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลเพิ่มขึ้น แต่ก็มีผู้บริหารบางส่วนที่มีทักษะยังไม่ทันการเปลี่ยนแปลง แต่มีความตระหนักว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลมีความสำคัญต่อการศึกษา จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยี การสื่อสาร คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ให้สามารถเข้าถึงได้สะดวก ส่งเสริมการสร้างและพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลในสถานศึกษา นำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาพัฒนาสถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้สืบค้นด้วยตนเองและนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา ตลอดจนพยายามพัฒนาความเป็นผู้นำทางด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เขมนิจ ปรีเปรม (2554) ได้ศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารระบบสารสนเทศของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกอุตม์ จ้ายอห์น (2558) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารกับการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก

6.2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากบริบทของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน ในการปฏิบัติงานและมุมมองในด้านสมรรถนะที่อาจแตกต่างกันจึงทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกันในด้านสมรรถนะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุเทพ กุศลคุ้ม (2561) ได้ศึกษาระดับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพครูสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่าระดับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพครูสภา ในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารด้านวิชาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี และสารสนเทศ และด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ตามมาตรฐานวิชาชีพครูสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ควรจัดให้มีการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถและเป็นผู้นำทางด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาให้ได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้นทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้บริหารได้นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล ศึกษาหาความรู้ ด้านเทคโนโลยีมีความเป็นผู้นำและมีสมรรถนะในทุกด้าน ถึงจะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้และปัจจุบันเทคโนโลยีได้มีส่วนสำคัญในการในการบริหาร

สถานศึกษา ผู้บริหารจึงควร มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจและกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับความต้องการในยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

7.3.2 ควรมีการศึกษาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

8. เอกสารอ้างอิง

- เชมินิจ ปรีเปรม. (2554). สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารระบบสารสนเทศของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ในการประชุมวิชาการระดับชาติ ครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2562. จาก http://conference.edu.ksu.ac.th/file/20160809_2488101126.pdf
- เทือน ทองแก้ว. (2545). ภาวะผู้นำ : สมรรถนะหลักของผู้บริหารในยุคปฏิรูป. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2563. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/206238>
- ธีระ รุญเจริญ. (2557). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง.
- นลพรรณ ศรีสุข. (2558). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ปาริฉัตร ช่อชิต. (2559). สมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 8. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไพบุลย์ ไชยเสนา. (2550). สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนฝักอากีกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (2562). รายงานผลการดำเนินงาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ประจำปีงบประมาณ 2562.

ขอนแก่น : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพมหานคร :
พริกหวานกราฟฟิค.

อนุเทพ กุศลคุ้ม. (2561). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพครูสภาในการบริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

อุทัยภักดี ประยูรวงศ์. (2556). สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่มัธยมศึกษา เขต 20. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เอกอุตม จ้ายอ้น. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร
กับการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Tokyo : Harper International Edition.

9. คำขอบคุณ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ได้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดี
จาก อาจารย์ ดร.จิรวัฒน์ วรณโรจน์ และอาจารย์ ดร.นิตยา เปี่ยมพิชนะ ตลอดจนคณาจารย์ประจำ
สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดและ
บกพร่องต่างๆ ตลอดจนเป็นกำลังใจ จนส่งผลให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัย
ขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง และขอขอบคุณคณะผู้ทรงคุณวุฒิ คณะผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร
สถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 รวมถึง
เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ และครอบครัว ที่ได้ช่วยเหลือ และส่งเสริม ให้การการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงโดย
สมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้